

Notatka z przebiegu 10. otwartego spotkania Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego przy Komitecie Monitorującym Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027 w dniu 13 listopada 2024 roku

W dniu 13 listopada br. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu i na platformie ZOOM odbyło się 10. otwarte spotkanie grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego przy Komitecie Monitorującym Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027 (FEW 2021-2027) (formuła hybrydowa).

W posiedzeniu uczestniczyli:

Członkinie/Członkowie Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego

1. Gałka Ewa, Stowarzyszenie Centrum PISOP,
2. Janicka Iwona, Kampania Przeciw Homofobii,
3. Ochędzan Justyna Kalina, Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych,
4. Bielawska Katarzyna, Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych,
5. Brylewska Justyna, Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka (zdalnie),
6. Czernecka Edyta, Fundacja Animacja,
7. Kurzawski Michał, Instytucja Zarządzająca FEW 2021-2027,
8. Szymkowiak Anna Maria, Kampania Przeciw Homofobii (zdalnie),
9. Węsierska-Chyc Lidia, Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka (zdalnie),
10. Wójcik Sylwia, Instytucja Zarządzająca FEW (zdalnie),

Pozostali uczestnicy

1. Frąckowiak Bogumiła, Związek Rzemiosła Polskiego (zdalnie),
2. Grygiel Grzegorz, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu,
3. Gubańska Danuta, Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych,
4. Rucińska Dagmara, Fundacja Manufaktura Możliwości (zdalnie),
5. Żak-Jędrzejewska Marta, Mój Mount Everest (zdalnie),
6. Sowińska Danuta, Instytucja Zarządzająca FEW (zdalnie),
7. Matysek Milena, Instytucja Zarządzająca FEW (zdalnie),
8. Kazorska Anna, Instytucja Zarządzająca FEW (zdalnie),
9. Seremet Ewelina, Instytucja Zarządzająca FEW (zdalnie),
10. Fojt Aleksandra, Instytucja Pośrednicząca FEW (zdalnie),
11. Sekretariat Komitetu Monitorującego Program FEW 2021-2027.

Spotkanie otworzyła **Pani Ewa Gałka, Stowarzyszenie Centrum PISOP**, Współprzewodnicząca grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego działającej przy Komitecie Monitorującym Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (KM). Głównym tematem spotkania miały być działania strategiczne ROPS, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z NGO i budowania społeczeństwa obywatelskiego, regionalnej strategii deinstytucjonalizacji oraz informacji nt. projektu ROPS współfinansowanego ze środków FERS.

Pan Grzegorz Grygiel, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, rozpoczął od przedstawienia projektu koordynacyjnego realizowanego ze środków FERS. Omówił główne obszary tematyczne, wokół których projekt się koncentruje: programowanie i komunikowanie regionalnej polityki społecznej, wspieranie samorządów lokalnych w programowaniu działań społecznych, wsparcie kadry regionalnej polityki społecznej oraz ekonomia społeczna, w tym wdrażanie programu rozwoju ekonomii społecznej.

W kontekście współpracy z organizacjami pozarządowymi **Pani Ewa Gałka** dopytywała, na ile organizacje pozarządowe są uwzględnione w 2 i 3 obszarze tematycznym projektu: planach deinstytucjonalizacji i kadrach polityki społecznej. Prosiła też o podanie celu funkcjonowania grup roboczych przy Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej. Z **Panią Iwoną Janicką, Kampania Przeciw Homofobii**, zastanawiały się nad możliwością uwzględnienia kadry NGO w komponencie szkoleniowym. **Pan Grzegorz Grygiel** odpowiedział, że nic nie stoi na przeszkodzie, żeby te osoby objąć szkoleniami, natomiast nie są one wykazane we wskaźnikach projektu. **Pani Ewa Gałka** zastanawiała się nad możliwością zmiany komponentu na szkolenia dla kadr instytucji integracji polityki społecznej bez wskazywania instytucji publicznych. **Pani Iwona Janicka** dopytywała o możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi nie tylko w komponencie szkoleniowym projektu, ale też w innych obszarach. **Pan Grzegorz Grygiel** wskazał, że ROPS jest zobowiązany do realizacji projektu zgodnie z zapisami wniosku, natomiast przyjmuje zgłoszone uwagi i będą one przedmiotem dalszych dyskusji. **Pani Ewa Gałka i Pani Justyna Ochędzan** wróciły do pytania o grupy robocze. **Pan Grzegorz Grygiel** poinformował, jak przebiegał nabór do grup roboczych, zachęcił do kontaktu i wskazał na możliwość brania udziału w pracach grup roboczych wszystkich zainteresowanych organizacji. **Pani Iwona Janicka** wspomniała też o problemie, że nie wszystkie organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej. **Pani Iwona Janicka** prosiła o informacje nt. Obserwatorium Integracji Społecznej. Pytała, czy projekt zakłada komponent badawczo-analityczny, co potwierdził **Pan Grzegorz Grygiel**. Ww. komponent będzie obejmował ocenę zasobów pomocy społecznej, diagnozę w wybranych obszarach, bieżące badania np. na temat osób z doświadczeniem migracyjnym. **Pani Iwona Janicka** podała też pomysł przedstawiania zebranych danych w postaci infografik. **Pan Grzegorz Grygiel** poinformował o planach ROPS dotyczących podstrony z opracowanymi danymi do dalszego wykorzystania, co spotkało się z pozytywnym odbiorem uczestników spotkania. **Pani Justyna Ochędzan** przypominała o przeglądzie śródkresowym programu regionalnego i prosiła o zwrócenie szczególnej uwagi Obserwatorium Integracji Społecznej na obszar deinstytucjonalizacji oraz wdrażania usług społecznych, w tym głównie środowiskowych. Wróciła do dychotomii definicyjnej: organizacje pozarządowe a podmioty ekonomii społecznej. Wskazała, że podmioty ekonomii społecznej literalnie traktowane są jako przedsiębiorstwa społeczne i spółdzielnie socjalne, przez co nie uwzględnia się w procesie całej grupy organizacji pozarządowych. Podkreśliła wagę pracy z samorządami w zakresie lokalnych planów deinstytucjonalizacji oraz szerokiego włączania organizacji pozarządowych w tworzenie i realizację tych planów. Wskazała potrzebę dzielenia się danymi, w tym segregowania danych pod kątem formy prawnej podmiotu. Zapytała również o bieżącą

współpracę z Centrami Usług Społecznych (CUS) w województwie wielkopolskim. Zwróciła uwagę, że projekt koordynacyjny istotnie angażuje te jednostki, szczególnie w kontekście włączania organizacji pozarządowych w ich działania. Podkreśliła, że takie współdziałanie jest kluczowe dla efektywnej realizacji zadań społecznych.

Pan Grzegorz Grygiel zaznaczył, że jeżeli istnieją konkretne potrzeby dotyczące danych, zadeklarował gotowość do przekazania informacji. Podkreślił rolę NGO oraz trzeciego sektora jako realizatorów usług społecznych, szczególnie w kontekście lokalnych społeczności. Poinformował, że aktualnie przygotowano ankietę skierowaną do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w Wielkopolsce, mającą na celu ustalenie, czy posiadają lokalny plan deinstytucjonalizacji. Odnosząc się do współpracy z CUS, wyjaśnił, że są one kluczowym komponentem projektów realizowanych w regionie. Wspomnił o projekcie „Rozwój Wielkopolskiej Sieci Centrów Usług Społecznych”. Docelowo liczba CUS w województwie będzie wynosić 22. **Pani Justyna Kalina Ochędzan** zwróciła uwagę na konieczność edukowania CUS w zakresie współpracy z NGO. Podkreśliła, że niektóre organizacje pozarządowe zgłaszały obawy związane z konkurencją ze strony CUS, które wchodzi w obszary tematyczne działalności NGO. Przypomniała, że pierwotnym założeniem było, aby CUS miały charakter organizacyjny, a nie wykonawczy. Zasugerowała także organizację wspólnego spotkania z Komitetem ds. Ekonomii Społecznej w celu wymiany informacji, co mogłoby usprawnić współpracę i wykorzystanie dostępnych funduszy. Wskazała, że ważne jest także promowanie działań realizowanych przez Komitet oraz ich komunikowanie do szerszego grona odbiorców. **Pani Lidia Węsierska-Chyc, Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka**, zauważyła, że w procesie tworzenia i realizacji usług społecznych kluczową rolę odgrywają Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES). Wskazała, że współpraca pomiędzy CUS, OWES oraz NGO tworzy efektywny system realizacji usług społecznych, umożliwiający zarówno powstawanie nowych podmiotów, jak i wsparcie istniejących. **Pani Ewa Gałka** zgodziła się z powyższymi wypowiedziami, podkreślając, że deinstytucjonalizacja i działania CUS są ściśle związane z aktywnością OWES. **Pan Grzegorz Grygiel** zapowiedział, że przedstawiciele CUS zostaną zaproszeni na przyszłe spotkania Komitetu lub grup roboczych. Poinformował także o przygotowaniach do kongresu CUS, który odbędzie się w pierwszej połowie przyszłego roku.

Pani Justyna Kalina Ochędzan zapytała również o strategię deinstytucjonalizacji oraz jej implementację w regionie. Zainteresowała się aktualizacją tej strategii, zwłaszcza w kontekście wdrażania funduszy i rozwoju usług środowiskowych. **Pan Grzegorz Grygiel** poinformował, że planowana jest aktualizacja dokumentów, m.in. w odpowiedzi na wnioski z kontroli NIK dotyczących przemocy domowej oraz wsparcia osób starszych i z chorobami neurodegeneracyjnymi. Zaktualizowane będą również kwestie związane z projektem realizowanym w ramach Programu FEW, o którym szczegółowo opowie Pani Dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego. Poruszył również temat otwartych konkursów ofert w ramach środków własnych województwa wielkopolskiego, które będą realizowane w kolejnym roku.

Pani Iwona Janicka zapytała o możliwość przeznaczenia części środków z FEW na wzmocnienie infrastruktury organizacji społecznych, w szczególności w kontekście dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wskazała na potrzebę dostosowania takich elementów jak podjazdy czy łazienki oraz zauważyła, że deklaracja dostępności jest często wymagana w konkursach. **Pan Grzegorz Grygiel** wyjaśnił, że zakres środków w ramach otwartych konkursów ofert jest zamknięty i zasugerował, że potrzeba zmian w tym zakresie powinna być sygnalizowana Zarządowi Województwa.

Pani Ewa Gałka podkreśliła, że brak wsparcia w zakresie dostosowania infrastruktury organizacji pozarządowych może utrudniać realizację procesów deinstytucjonalizacji oraz

wdrażanie CUS. Zwróciła uwagę, że wiele organizacji działa w lokalach przekazanych przez gminy, które często nie spełniają wymogów dostępności. **Pani Edyta Czernecka, Fundacja Animacja**, przekazała, iż dostosowanie lokali organizacji pozarządowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest konieczne dla rozszerzenia oferty usług świadczonych przez te organizacje.

Pani Sylwia Wójcik, Dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, przedstawiła aktualny stan projektów realizowanych w ramach wsparcia organizacji pozarządowych. Poinformowała, że trzy projekty zostały już wybrane i są realizowane. Wskazała również, że w zależności od kursu euro około 9 milionów złotych pozostałych środków będzie przeznaczonych na kolejne konkursy, które są obecnie w fazie planowania.

Pani Ewa Gałka przypomniała, że planowano podział środków na trzy główne obszary: rozwój potencjału średnich organizacji, wsparcie trwale wzmacniające społeczeństwo obywatelskie oraz stworzenie funduszu wspierającego organizacje w dłuższej perspektywie. Podkreśliła potrzebę ekspertyz i konsultacji, aby wypracować trwale rozwiązania. **Pani Sylwia Wójcik** zwróciła uwagę, że fundusz wkładów, o którym wspomniała Pani Ewa Gałka, nie miał być finansowany z EFS+, ale z innych źródeł, takich jak środki krajowe lub instrumenty zwrotne. Dodatkowo kwestia ta miała być omawiana na Wielkopolskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego.

Pani Justyna Kalina Ochędzan wskazała na potrzebę wypracowania konsensusu w zakresie budowania potencjału organizacji pozarządowych, zwłaszcza w kontekście świadczenia usług społecznych. Podkreśliła znaczenie uporządkowania prac między różnymi grupami interesariuszy, a także przypomniała o wcześniejszych dyskusjach dotyczących wykluczenia ROPS z zarządzania środkami na wzmacnianie potencjału organizacji. Zaapelowała o przypomnienie zapisów strategii dotyczących tego obszaru, aby zweryfikować zgodność planowanych działań z przyjętymi założeniami.

Pani Justyna Ochędzan zwróciła się z prośbą do Pani Dyrektor Sylwii Wójcik o informacje ile dokładnie wolnych środków pozostało do wykorzystania w Działaniu 6.17 na wsparcie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

W odpowiedzi **Pani Dyrektor Sylwia Wójcik** wyjaśniła, iż dofinansowanie funduszy UE w tym działaniu wynosi 70%, w Programie FEW mamy 3 675,000 euro.

Podsumowując dostępna pula środków finansowych z EFS+ to około 9 800 tys. PLN. **Pani Dyrektor Milena Matysek** zwróciła uwagę na wahania kursu euro, który znacząco wpływa na pulę dostępnych środków.

Kolejno głos zabrał **Pan Dyrektor Grzegorz Grygiel** opisał zakres wsparcia w ramach planowanego projektu ROPS dotyczącego potencjału NGO, z którego realizacji ROPS ostatecznie się wycofał: wsparcie podmiotów trzeciego sektora poprzez ogłaszanie otwartych konkursów, zwiększenie potencjału aplikacyjnego do wnioskowania o środki publiczne w tym pisanie wniosków, wpieranie sieciowania, tworzenia platform współpracy w obszarze działań na rzecz osób kryzysie bezdomności, w tym tworzenia platform komunikacji między podmiotami trzeciego sektora służącej wymianie informacji, wspieranie potencjału realizacji w zależności od grupy adresatów, wspieranie współpracy z samorządami lokalnymi.

Następnie głos zabrała **Pani Justyna Ochędzan** zwróciła uwagę, iż przedstawione kwestie które wymagają dyskusji, gdyż są to działania również prowadzone przez NGO i dobrze że jest możliwa praca nad kształtem kolejnego naboru konkursowego w tym zakresie. Ponowiła prośbę o rozważenie zwiększenia puli dostępnych na ten nabór środków.

Wyjaśnień udzieliła **Pani Sylwia Wójcik**, wskazała, iż możliwość zwiększenia puli środków dla naborów na potencjał NGO była rozważana gdy planowany był do realizacji projekt ROPS, obecnie środki z tego projektu zasilą więc pulą przeznaczoną na nabory konkursowe w tym zakresie. Wskazała, że alokacja Programu FEW została zaplanowana w sposób przemyślany, nie ma niewykonań i zagrożeń realizacyjnych, a Instytucja Zarządzająca jest zobowiązana do osiągnięcia wskaźników. Dodała, że w celu szczegółowym „l” w którym przewidziane jest wsparcie dla potencjału NGO jedyne niewykorzystane środki dotyczą wsparcia dzieci i rodzin w kryzysie. Ewentualne możliwości występują w celu „k”, w którym planowane są do ogłoszenia nabory na opiekę długoterminową i można było w nim zaproponować np. kryterium premiujące dla NGO-ów.

Pytanie do tej propozycji zadała **Pani Ewa Gałka** prosząc o potwierdzenie, że będzie to formuła projektu hybrydowego tzn. że będzie realizowany standardowy projekt związany z opieką długoterminową obejmujący również część dotyczącą wsparcia potencjału NGO.

Pani Dyrektor Sylwia Wójcik potwierdziła, iż byłoby to możliwe rozwiązanie.

Pani Justyna Ochędzan zwróciła uwagę, by ogłaszając ten nabór pamiętać o NGO i wybrać model polegający na realizacji usługi bezpośrednio, albo na przygotowaniu organizacji do realizacji takiej usługi. Zwróciła uwagę, iż jest to bardzo istotne w kontekście późniejszej współpracy samorządami.

Kolejno głos zabrała **Pani Ewa Gałka** zwróciła uwagę, iż ROPS w swoim projekcie miał zaplanowane wsparcie w aplikowaniu o środki, a taka pomoc jest bardzo potrzebna. Zapytała czy jest możliwość uzyskania takiego wsparcia np. ze środków Pomocy Technicznej. **Pani Iwona Janicka** dodała, że konieczne jest wsparcie szkoleniowe w pisaniu wniosków o dofinansowanie, jak się konstruuje cel projektu, budżet, dobiera wskaźniki itd.

Uzupełniając głos zabrała **Pani Justyna Ochędzan**, iż również w jej opinii konieczne jest sprzężenie naborów ze ścieżką szkoleniową, która jest możliwa do uruchomienia w ramach pomocy technicznej i będzie uzupełniała inne wsparcie. Konieczne jest wypracowanie oferty szkoleń organizowanych przez PIFE dla NGO.

Pani Ewa Gałka, zwróciła uwagę, że w naborach z zakresu infrastruktury społecznej kilka organizacji pozarządowych jest na liście rezerwowej ze względu na brak środków.

Wyjaśnień udzielił **Pan Dyrektor Michał Kurzawski** wskazując, iż są to projekty wspierane budżetem państwa, który jest ograniczony, a na wykorzystanie którego konieczna jest zgoda Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Zwrócił uwagę, iż Instytucja Zarządzająca w miarę możliwości stara się zwiększać alokację, żeby projekty pozytywnie ocenione dofinansować.

Pani Iwona Janicka poprosiła, by przyrzeć się naborom, w których wsparcie otrzymują przedsiębiorcy, aby doceniać firmy, które wzmacniają rozwój regionu, które podejmują działania w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu. Zaproponowała, by wprowadzić kryteria premiujące lub dodatkowe punkty za tego rodzaju aktywność firm. Ponadto zaproponowała przygotowanie draftu stanowiska grupy w przedmiotowej kwestii, który mógłby być przekazany do Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego UMWW.

Pan Dyrektor Kurzawski wskazał, iż jest to na rekomendacja na przyszłą perspektywę finansową ze względu na kończące się środki w naborach dla przedsiębiorców w obecnej perspektywie.

Podsumowując głos zabrała **Pani Ewa Gałka** zaprosiła na organizowaną w dniu 28 listopada konferencję z okazji 35-lecia społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Przypomniano również o spotkaniu Grupy roboczej w sprawie wymiaru terytorialnego w dniu 2 grudnia oraz o spotkaniu w dniu 6 grudnia o przeglądzie śródkresowym Programu FEW.

Na tym zakończono spotkanie grupy.